Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta)

Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali

Seduta Distrett – Mosta

Magistrat Dr. Donatella Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)

Illum: 1 ta' Novembru, 2019

Il-Pulizija
(Spettur Paula Ciantar)

-vs-

Rita Mallia, detentrici tal-Karta tal-Identita` Nru. 450655M

Emanuele Mallia, detentur tal-Karta ta' l-Identita bin-numru 665952M.

Il-Qorti,

Rat l-akkużi miġjuba fil-konfront tal-imputati Rita Mallia u Emanuele Mallia talli:

> F'dawn il-gżejjer cioe` nhar l-1 ta' Mejju, 2019, kif ukoll fil-granet ta' qabel gewwa l-Mosta:
>
> bla hsieb li jisirqu jew li jagħmlu ħsara kontra l-Liġi, iżda biss biex jeżerċitaw jedd li ppretendew li għandhom, ġiegħlu, bl-awtorità taghhom innfushom, lil xi ħadd iħallas dejn, jew jesegwixxi obbligazzjoni, tkun li tkun, jew fixxklu lil xi

ħadd fil-pussess ta' ħwejjgu, jew ħattew bini, jew kisru l-mixi ta' l-ilma jew hadu l-ilma ghalihom, jew b'xi mod ieħor, kontra l-Liġi, indahhlu fi ħwejjeġ ħaddieħor billi ghalqu ventilatur li jaghti ghall-garage t'Azzopardi.

Semghet ix-xhieda.

Rat l-artikoli.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Semghet it-trattazzjoni.

Ikkunsidrat

Illi l-imputati huma akkuzati bir-reat previst bl-artikolu 85 tal-Kodici Kriminali;

Il-Qorti hatret lil Perit Dr. Robert Musumeci sabiex jaghmel access, jigbor ix-xhieda u jaghmel l-konstatazzjonijiet u konkluzzjonijiet opportuni fir-rigward tal-akkuza addebitata.

In mill-atti processwali jirrizulta li *"Illi l-art fejn tinsab il-bokka tiforma parti minn rampa mhux imsaqqfa li twassal ghat-triq. Illi din il-bokka kienet tidher maghluqa b'xi materjal, x'aktarx siment.....mill-garage tal-kwerelant deher evidenti li l-bokka kienet twassal l-arja permezz ta' tlett kanali ffurmati fil-hxuna ta' wiehed mill-hitan li jifformaw l-istess garaxx"*[1].

Illi l-imputat jammetti li kien hu li ghalaq il-blokka bis-siment u jishaq li *"It-toqba tal-bricks halliha l-bennej biex jghaddi l-wire tad-dawl"* u qabel qal *"Naqbel illi meta nbiegh il-garaxx lill-imputat, l-apertura .....kienet hemm ghax il-bennej halliha hemm..."*[2].

Fil-konkluzzjonijiet minn tieghu l-espert Musumeci sab li *"l-imputat permezz ta' att estern (ossia l-ibblokjar tal-bokka bis-siment) fixkel lill-kwerelant mill-pussess tal-haga (f'dak il-kaz il-ventilazzjoni fil-garaxx) u li dan kollu sar bid-dissens tal-kwerelant. Huwa ghalhekk pacifiku li kien jezisti stat ta' fatt li gie mibdul unilateralment minn parti wahda bil-konsegwenza li l-kwerelant gie ipprivat mill-uzu jew tgawdija ta'l-*

[1] Fol.3 tar-Relazzjoni **Dok. RM**
[2] Fol.9 tar-Relazzjoni **Dok. RM**

oggett li kien fil-pussess tieghu qabel dak l-att spoljattiv....huwa daqshekk car li l-imputat emmen li kien qed jagixxi bi dritt u bix-xjenza li ha b'idejh."[3].

Issir riferenza ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Denise Caruana** fejn dik il-Qorti qalet hekk:[4]

> "...... kwistjonijiet dwar titolu ma jistghux ikollhom effett sabiex tigi stabbilita jew eskluza ir-reita'. Dan ghaliex dak li trid tindaga il-Qorti huwa jekk kienx jezisti stat ta' fatt li gie mibdul unilateralment minn parti wahda tant illi l-vittma ta' dan ir-reat tigi ipprivata mill-uzu jew tgawdija ta'l-oggett li kien fil-pussess taghha qabel dak l-att spoljattiv......
>
> Illi l-elementi tar-reat in dizamina gew migbura mill-Ewwel Qorti fid-decizjoni taghha, liema esposizzjoni tad-dritt hija dettaljata tant illi din il-Qorti ma ghandha ghalfejn izzid xejn iktar fir-rigward. Jigi osservat biss illi:
>
> **"Din il-Qorti tibda biex tghid li r-reat kontemplat fl-Artikolu 85 tal-Kodici Kriminali ma hux intiz biex jissostitwixxi l-azzjonijiet rivendikatorji jew xort'ohra li bihom dak li jkun jikseb ir-rikonoxximent tad-drittijiet tieghu fi jew fuq proprjeta`, mobbli jew immobbli**.
>
> **L-Artikolu 85 huwa intiz biex dak li jkun ma jiehux il-ligi b'idejh, u ghalhekk l-iskop wara din id-disposizzjoni – bhad-disposizzjonijiet fil-kamp civili dwar l-actio spolii – huwa li tipprotegi l-*istatus quo*.**[5]"....
>
> "Ghall-finijiet tar-reat ta' ragion fattasi 'il-pussess materjali, jew detenzjoni, hu sufficjenti ghall-avverament tal-ipotesi tal-ligi' (ara appell kriminali **Il-Pulizija vs George Zahra**, 16 ta' Lulju 1958 – Vol. XLII.iv.1453). Min ikollu oggett misluf lilu ghat-tgawdija tieghu ghandu l-pussess materjali ta' dak l-oggett. Taht l-artikolu 85 tal-Kodici Kriminali ma hemm ebda bzonn li jigi ippruvat xi element ta' pussess aktar sostanzjali minn hekk.[6]"[emfazi tal-Qorti]

Fis-sentenza **Il-Pulizija vs Eileen Said** gie deciz:[7]

> Illi l-appellanti instabet hatja tar-reat ta' "ragion fattasi" jew dak li jissejjah "the exercise of a pretended right" . Illi din l-azzjoni bazata fuq l-Artikolu 85 tal-Kap.9 tal-Ligijiet ta' Malta hija speci ta' zona grigja bejn il-kamp civili u dak kriminali , tant li **Sir Andrew Jameson** meta kien qed jigi abbozzat il-Kodici Penali Malti kien osserva fir-Rapport tieghu fir-rigward li :-
>
> "It is doubtful whether acts of this kind would not be better left to the operation of the ordinary civil remedies by way of interdict of or claim for damages....." (Ara **Prof. Sir Anthony Mamo** - Notes on Criminal Law" (Parti Speciali) Vol. II)
>
> Illi l-elementi tar-reat in dizamina gew magisterjalment migbura fid-definizzjoni analitika moghtija mill-Imhallef W. Harding fis-sentenza ta' din il-Qorti fil-kawza **" Il-Pulizija vs. Giuseppe Bonavia et.** " (App.Krim. 14.10.1944 , Vol.XXXII - IV , p.768) u dawn jinkludu :-

---

[3] Fol.11 tar-Relazzjoni **Dok. RM**

[4] Dec.30.11.2016 per Onor Imhallef Dr. Edwina Grima

[5] **Il-Pulizija vs Jane Scicluna** – App.Inf.

[6] Appell Kriminali **il-Pulizija vs Mario Bezzina** dec 26/05/2004

[7] Onor Imhallef Dr Joseph Galea Debono; Dec.19.06.2002; App. Nru.37/2002 JGD.

a) att estern li jimpedixxi persuna ohra minn dritt li hija tgawdi, u li jkun sar bid-dissens esplicitu jew implicitu ta' dik il-persuna .
b) l-imputat irid jemmen li qed jagixxi bi dritt ;
c) ix-xjenza tal-imputat li qed jiehu b'idejh dak li suppost jiehu tramite l-process legali ;
d) li l-att ma jinkwadrax ruhu f'reat aktar gravi .

Illi kif dejjem gie ritenut element importanti kostituttiv ta' dar-reat hu dak intenzjonali fis-sens li l-agir ta' dak li jkun irid ikun maghmul bil-hsieb li hu qed jezercita dritt li jahseb li ghandu ghad-distinzjoni mir-reati ta' serq jew danni volontarji fuq proprjeta' ta' haddiehor per ezempju . Ghalhekk hemm bzonn li issir indagni fuq il-movent li jkun wassal lill-persuna li ikkommettiet dar-reat biex taghmel dak li ghamlet . L-element materjali invece jikkonsisti filli wiehed jippriva persuna ohra minn xi dritt fuq haga li ghandu id-dgawdija taghha.

Ir-reat ma jissussistix meta l-att materjali jikkonsisti fir-retenzjoni ta' pussess li dak li jkun gja ikollu . Hemm bzonn li jkun hemm att pozittiv li jippriva lit-terz , jew ifixklu fil-pussess tal-haga ghax kif jghid il-**CARRARA** (Prog. Parte Speciale Vol.5 para. 2850 :-

"L' atto esterno deve privare altro contro sua voglia di un bene che gode . Chi e' nell'attuale godimento di un bene e continua a goderne a dispetto di chi non voglia ; non delinque perche' la legge protegge lo "stato quo" , il quale non puo' variarsi tranne per consenso degli interessati o per decreto della autorita' giudiziale .

Il-Qorti tal-Magistrati (Malta) fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emanuel Abela** iddikjarat kif gej:[8]

Fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Georgina Gauci**, deciza fis-7 ta' Jannar 1998, il-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Inferjuri) qalet hekk:

"[F]il-ligi taghna r-reat ta' ragion fattasi mhux meqjus bhala delitt kontra l-proprjeta' izda bhala delitt kontra l-amministrazzjoni tal-gustizzja u amministrazzjonijiet pubblici ohra".

Illi l-Qorti tinnota li huwa ormai stabbilit li l-elementi kostitutivi tar-reat ta' ragion fattasi, huma erbgha, u cioe:

"(1) att estern li jispolja lil xi hadd iehor minn haga li jkun qieghed igawdi, liema att ikun ezegwit kontra l-opposizzjoni, espressa jew presunta, ta' dan il-hadd iehor;

(2) il-kredenza li l-att qieghed isir b'ezercizzju ta' dritt;

(3) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel di private braccio dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita` pubblika (jew, fi kliem il-**Crivellari,** Il Codice Penale per il Regno d'Italia Interpretato ecc., Torino, 1895, Vol. VI, pagna 749, 'la persuasione di fare da se` cio` che dovrebbe farsi reclamando l'opera del Magistrato'); u

(4) in-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi (ara, fost diversi sentenzi, **Il-Pulizija vs. Salvatore Farrugia**, Appell Kriminali 14 ta' Dicembru, 1957, Vol. XLI.iv.1506; **Il-Pulizija vs.**

---

[8] 13.10.2014 per Onor Magistrat Dr. Neville Camilleri; Kump. Nru 866/2011

Carmel sive Charles Farrugia, Appell Kriminali 17 ta' Frar, 1995; **Il-Pulizija vs. Carmelo Ciantar**, 18 ta' Settembru, 1996; ara wkoll **Falzon, G.**, Annotazioni alle Leggi Criminali (Malta), 1872, p. 123).

Hu risaput - u dan, del resto, johrog mill-istess definizzjoni tar-reat in dizamina - li l-istess att materjali jista' jaghti lok ghar-reat ta' ragion fattasi jew ghal reat iehor (hsara volontarja, serq), u jekk ikunx hemm dana r-reat ta' ragion fattasi jew xi reat iehor ikun jiddependi mill-intenzjoni tal-agent. Hu rrelevanti jekk dina l-intenzjoni tikkwalifikax bhala intenzjoni specifika jew intenzjoni generika".[9]

Ovvjament huwa sufficjenti li jikkonkorru l-ewwel tliet elementi. Ghall-finijiet tar-reat ta' ragion fattasi huwa bizzejjed xi forma ta' pussess. [emfazi tal-Qorti]

Ghalhekk fuq skorta ta' din il-gurisprudenza kif ukoll tenut kont tar-rizultanzi processwali, il-Qorti ssib li l-imputazzjoni giet soddisfacentement ppruvata tenut kont li jinkonkorru l-ewwel tliet elementi li gja saret riferenza ghalihom. Madanakollu s-sejbien ta' htija tolqot limitatament lill-imputat Emanuele Mallia u mhux lill-martu peeress li hu l-imputat li jammetti li kien hu li ghalaq il-bokka in kwistjoni.

Ghal dawn il-mottivi, filwaqt li tillibera lill-imputata Rita Mallia mill-imputazzjoni migjuba, wara li rat l-artikolu 85(1) tal-Kodici Kriminali, issib lill-imputat hati tal-akkuza migjuba fil-konfront tieghu u tikkundannah €400 *multa*.

Ai termini tal-Artikolu 85(2) tal-Kodici Kriminali moqri flimien mal-Artikolu 377(5) tal-Kodici Kriminali tordna lill-imputat sabiex fi zmien 48 siegha millum jerga' jiftah il-bokka in kwistjoni b'mod li l-kwerelant jitqieghed għal kollox fl-istat ta' qabel ma bghata l-ispoll.

Finalment b'applikazzjoni tal-artikolu 533 tal-Kapitolu IX tal-Ligijiet ta' Malta qed tordna lil imputat ihallas lir-Registratur ta' din il-Qorti s-somma ta' **€549.88**, rapprezentanti spejjez inkorsi in konnessjoni mal-hatra tal-esperti.

Dr. Donatella M. Frendo Dimech LL.D., Mag. Jur. (Int. Law)
Magistrat

[9] Appell Kriminali **Il-Pulizija vs. Mario Lungaro**, 18 ta' Novembru, 1996.